

รายการ ร้อยเรื่อง...เมืองไทย

สภานิติบัญญัติกระจายเสียงรัฐสภา และสำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนประดิพัทธ์ เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400 โทร. 0 2244 2073

เรื่อง ลุ่มภาษามือ

ผู้เรียบเรียง นางสาวบุษราภรณ์ อัครนิธิยานนท์ บรรณารักษ์ชำนาญการพิเศษ
 กลุ่มงานพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ สำนักวิชาการ

ออกอากาศ กันยายน 2562

ตามระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติว่าด้วยบริการล่ามภาษามือ พ.ศ. 2552 คนพิการทางการได้ยิน หมายความว่า คนพิการที่มีบัตรประจำตัวประเภทความพิการทางการได้ยิน หรือสื่อความหมาย และล่ามภาษามือ หมายความว่า ผู้ซึ่งจัดแจ้งเป็นล่ามภาษามือเพื่อปฏิบัติหน้าที่เป็นล่ามภาษามือ ซึ่งได้รับการรับรองคุณสมบัติจากสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ หรือสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ตามระเบียบนี้คนพิการทางการได้ยิน หรือผู้ดูแลคนพิการทางการได้ยิน มีสิทธิยื่นคำขอเพื่อขอรับบริการล่ามภาษามือในกรณี การใช้บริการทางการแพทย์ การสมัครงาน การร้องทุกข์ กล่าวโทษ และการเป็นพยานในชั้นพนักงานสอบสวน เป็นต้น

คุณสมบัติล่ามภาษามือกำหนดไว้ 2 ข้อ คือ 1) มีอายุ 18 ปีขึ้นไป 2) ผ่านการศึกษาหรือฝึกอบรมทางด้านล่ามภาษามือ หรือหากไม่ผ่าน ต้องได้รับการรับรองจากคนหูหนวก 3 คน หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการล่ามรับรอง ซึ่งเป็นองค์กรด้านคนพิการที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ สำหรับอัตราค่าตอบแทนการให้บริการล่ามภาษามือไม่ต่ำกว่าชั่วโมงละ 300 บาท และไม่เกินชั่วโมงละ 500 บาท กรณีการเข้าร่วมประชุม สัมมนา หรือฝึกอบรม รวมทั้งเป็นผู้บรรยายซึ่งมีคนพิการทางการได้ยินเข้าร่วม ให้จ่ายตามที่ปฏิบัติงานจริง อัตราชั่วโมงละ 600 บาท ให้เบิกจ่ายได้ไม่เกิน 2 คนต่อชั่วโมง และไม่เกิน 6 ชั่วโมงต่อวัน

ปัจจุบันคนพิการทางการได้ยินมีหลายแสนคนในประเทศไทย ขณะที่ล่ามภาษามือทั้งล่ามที่เป็นคนหูดี และล่ามที่เป็นคนหูหนวก มีจำนวนไม่มากนัก และส่วนใหญ่มีงานประจำอยู่แล้ว จึงถือเป็นสาขาอาชีพที่ขาดแคลน แม้จะมีการเปิดสอนหลักสูตรด้านล่ามภาษามือโดยตรงในระดับมหาวิทยาลัย หลักสูตรของสมาคมล่ามภาษามือแห่งประเทศไทย และหลักสูตรการอบรมระยะสั้น ที่ได้รับการรับรองจากกระทรวงศึกษา เพื่อผลิตล่ามภาษามือออกมาแล้วก็ตาม ปัญหานี้เกี่ยวเนื่องและส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับคนหูหนวก เนื่องจากต้องมีการสอนภาษามือควบคู่กับการเขียนการอ่านภาษาไทย จากข้อเสนอแนะของคณะกรรมการพัฒนาสังคมและกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ กล่าวถึงการพัฒนางาน

ล่ามภาษามือ อาทิ การผลิตล่ามภาษามือ จัดหลักสูตรล่ามภาษามือทั้งในสถานการณ์ทั่วไป และล่ามเฉพาะทาง ให้ทุนสำหรับผู้เรียนล่ามภาษามือ และสร้างหลักประกันด้านอาชีพให้แก่ล่ามภาษามือ เช่น การบรรจุทำงานในหน่วยงานภาครัฐ การจัดสวัสดิการ และอัตราเงินตอบแทนล่ามภาษามืออย่างเหมาะสม

การทำหน้าที่ของล่ามภาษามือที่ดีนั้น นอกจากความสามารถทั้ง “ภาษามือไทย” และ “ภาษามือสากล” สำหรับใช้ในโอกาสที่คนหูหนวกจากหลายประเทศมาประชุมร่วมกัน อีกความท้าทายของล่ามภาษามือในฐานะคนกลางในการสื่อสารระหว่างคนปกติกับคนหูหนวกให้เข้าใจสื่อสารกันได้ คือ การถ่ายทอดคำพูด ท่าทีของผู้พูด ไปยังผู้พิการทางการได้ยิน เช่น คำศัพท์ วาทกรรมใหม่ สถานการณ์เฉพาะ จึงต้องมีการศึกษาหาข้อมูล ทำความเข้าใจ ติดตามข่าวสารรอบตัว เพื่อสื่อสารออกไปให้ผู้รับสารเห็นภาพและเข้าใจความหมายในบริบทนั้นอย่างแท้จริง เพราะสิ่งสำคัญคือการทำหน้าที่ในการสื่อสารอย่างเป็นกลางและครบถ้วน ดังนั้น การทำหน้าที่ของล่ามภาษามือให้การสื่อสารมีมุมมองที่กว้างขึ้น เข้าถึงได้ง่ายขึ้น ช่วยส่งเสริมความเสมอภาคเท่าเทียมในการเข้าถึงสื่อของทุกคน

นอกจากนี้ หากทุกคนให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ภาษามือให้เหมือนกับการเรียนรู้ในภาษาเกาหลี ภาษาญี่ปุ่น หรือภาษาต่างประเทศอื่น ๆ ภาษามือจะช่วยเปิดโลกแห่งการสื่อสารของผู้พิการทางการได้ยิน หรือกระทั่งคนปกติเมื่อการได้ยินถดถอยลง เราสามารถใช้ภาษามือในการสื่อสารแทนได้นั่นเอง

บรรณานุกรม

กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ. (2560). เอกสารข้อเสนอแนะการจัดการศึกษาสำหรับคนหูหนวก การผลิตและบริการล่ามภาษามือ คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ ในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน การเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ.

ทำความเข้าใจ “ล่ามภาษามือ” อาชีพเพิ่มความเท่าเทียมในยุคที่วีดิจิตอล. (22 พฤษภาคม 2557). สืบค้น 30 สิงหาคม 2562 จาก <https://www.thairath.co.th/content/424290>

“ประกาศกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เรื่อง การประกาศกำหนดหน่วยรับบริการล่ามภาษามือ ขององค์กรด้านคนพิการที่ได้รับรองมาตรฐาน” (14 มิถุนายน 2562). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 136 ตอนพิเศษ 153 ง, น. 24-25.

“ประกาศสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และอัตราค่าตอบแทนการ ให้บริการล่ามภาษามือ” (1 กุมภาพันธ์ 2553). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 127 ตอนพิเศษ 16 ง, น. 64.

“ประกาศสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และอัตราค่าตอบแทนการ ให้บริการล่ามภาษามือ (ฉบับที่ 2)” (10 มีนาคม 2554). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 128 ตอนพิเศษ 28 ง, น. 35.

“ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติว่าด้วยบริการล่ามภาษามือ” (27 กรกฎาคม 2552). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 126 ตอนพิเศษ 105 ง, น. 19-24.

“ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติว่าด้วยบริการล่ามภาษามือ (ฉบับที่ 2)” (8 มิถุนายน 2554). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 128 ตอนพิเศษ 64 ง, น. 10-11.

ล่ามภาษามือแห่งรัฐสภา การกิจเงียบให้เป็นภาพ. (7 มิถุนายน 2562). สืบค้น 30 สิงหาคม 2562 จาก <https://voicetv.co.th/read/sC41mzAc8>

sirintip. (19 กันยายน 2554). ล่ามภาษามือวิกฤตหนัก ไม่เพียงพอต่อคนหูหนวก. สืบค้น 30 สิงหาคม 2562 จาก <https://www.thaihealth.or.th/Content/15198-ล่ามภาษามือวิกฤตหนัก.html>